

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

EU regulatori pripremaju jači cilj za energetska efikasnost do 2030.

IEA: Subvencije fosilnoj energetska privredi pola biliona dolara

Mapa evropskih energetska projekata od opšteg interesa

EK: Bugarska da dostavi Briselu studiju izvodljivosti za Balkansko gasno čvorište

Kogeneracija da pokrije 20% EU potrošnje struje i 25% grejanja

EK: Odobrena državna pomoć TE-TO projektima u Francuskoj i Češkoj

Kakvu pomoć za TE-TO postrojenja predviđaju pravila?

ExxonMobil nevin po tužbi za manipulisanje klimatskim podacima?

OIES: Zemljama jugoistočne Evrope Turski tok ne menja situaciju

Rusija bez konkurencije za tržište Srednje i istočne Evrope

Evropski naftaši u prinudnoj (ras)prodaji aktive

Nema novih otkrića nafte? Pa šta?

Rijad otvara strancima vrata svog tržišta kapitala

MOŽE LI COP 21 STUPITI NA SNAGU OVE GODINE?

OVAKO NE

IEA: Subvencije fosilnoj privredi pola biliona dolara
EEA: "Zeleno oporezivanje" se ne primenjuje u Evropi
Poljska: Ratifikovaćemo ... ako ostanu TE na uglj

Reuters: EU regulatori pripremaju jači cilj za energetska efikasnost do 2030.

BRISEL - Evropski regulatori su spremni da predlože ojačan cilj smanjenja potrošnje energije, odnosno povećanja energetske efikasnosti u EU kao celini od 30 odsto do 2030., umesto 27 odsto kako je glasilo poslednji predlog, saznaje **Reuters** uvidom u nacrt referentnog dokumenta.

Nacrt zakona, koji bi Evropska komisija trebalo da predstavi u oktobru, je deo predloga vezanih za određivanje ciljeva smanjenja emisija štetnih gasova, povećanja korišćenja obnovljivih izvora i sprečavanja rasipanja energije. Cilj od 30%, dolazi posle cilja povećanja energetske efikasnosti od 20% do 2020, piše Reuters, dodaje da on inicijalni nije bio obavezujući i ukazuje da je blok EZ članica bio daleko od njegovog ispunjenja dok nije „ozakonjen“ kao obaveza u 2012.

EEA: “Zeleno oporezivanje” se uistinu ne primenjuje u Evropi

BRISEL - Uprkos gomili istraživanja koja daju za pravo korišćenju „zelenih poreza“ kao - kako ekološkog, tako i ekonomskog oružja protiv globalnog zagađenja - činjenica je da ga tek nekoliko zemalja koristi, rekao je Hans Bruyninckx, izvršni direktor Evropske agencije za životnu sredinu (EEA). To je ujedno i jedan od ključnih nalaza iz novog izveštaja EEA o „zelenom oporezivanju“, objavljenom 6. septembra. „Ovaj izveštaj u velikoj meri potvrđuje zaključke iz prethodnih - da realno ne

vidimo probaj na polju poreza za zaštitu životne sredine u Evropi. To znači da se reforma ovog poreskog sistema uistinu ne događa”, podvukao je Bruyninckx. **EurActiv**

Poljska: Ratifikovaćemo Pariski sporazum, ako ostanu termoelektrane na uglj

VARŠAVA - Poljska je prošle nedelje podvukla da će ratifikovati globalni sporazum o klimi kada dobije garancije iz Evropske unije da će moći da nastavi sa investiranjem u termoelektrane na uglj. „Ratifikacija će biti moguća pod uslovom da su interesi Poljske uklopljeni u evropsku klimatsku politiku“, saopšteno je u ponedeljak iz vlade u Varšavi. Tvrd stav Poljske, koja 90 odsto električne energije dobija sagorevanjem svog uglja u termoelektranama, usledilo je pošto su SAD i Kina (zajedno odgovorne za ispuštanje oko 38% gasova sa efektom staklene bašte) najavile da će formalno ratifikovati Pariski sporazum o klimatskim promenama, prenosi **Bloomberg**.

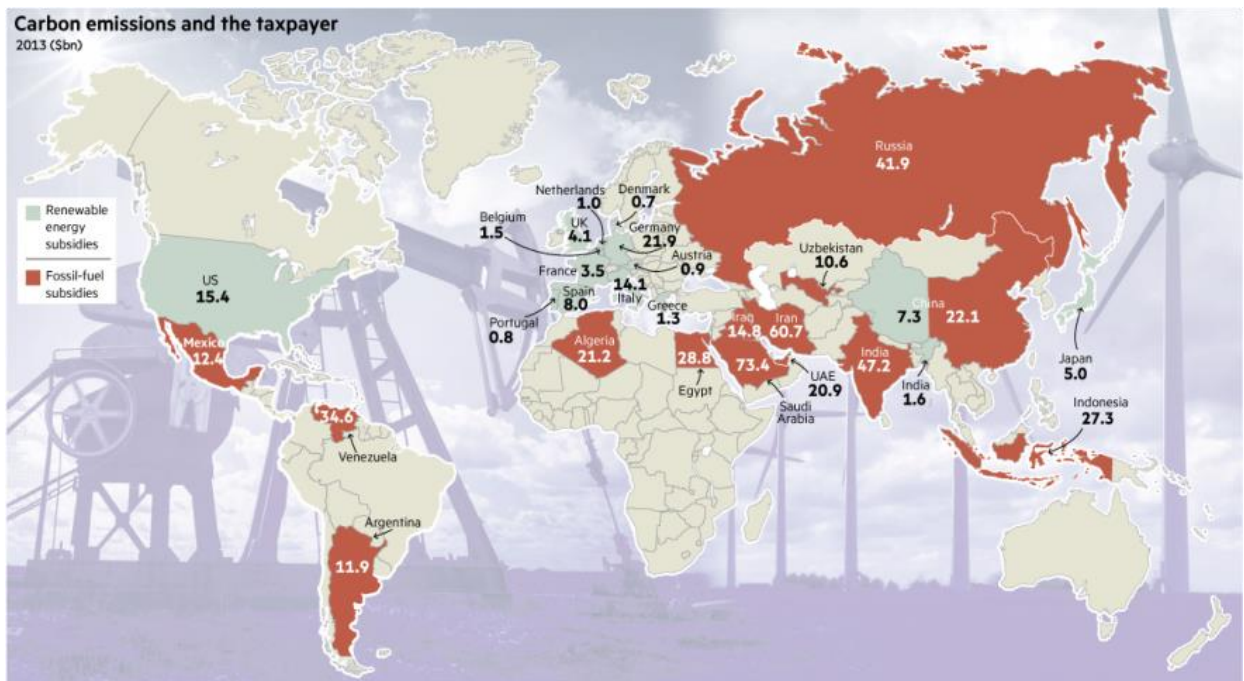

Ako Pariski sporazum stupi na snagu ove godine ...

LONDON - Ako se ispune nade i Pariski sporazum stupi na snagu ove godine, to bi značilo da je bezmalo 200 vlada prihvatilo obavezu da sprovede dogovoreno prošlog decembra na UN samitu, piše londonski **The Guardian**. Na primer, EU ima „nacionalno određenje doprinose“ za smanjenje emisija od 40% do 2030 na baznom nivou iz 1990, a SAD za do 28% do 2025. u poređenju sa nivoom iz 2005. Pariski sporazum potrebno je da ratifikuje barem 55 zemalja, koje zajedno obuhvataju najmanje 55% emisija, kako bi on mogao da stupi na snagu. Za sada je to učinilo svega 24 zemalja - odgovornih za tek 1% globalnih emisija - dok je sporazum potpisalo 180 zemalja, piše londonski dnevnik.

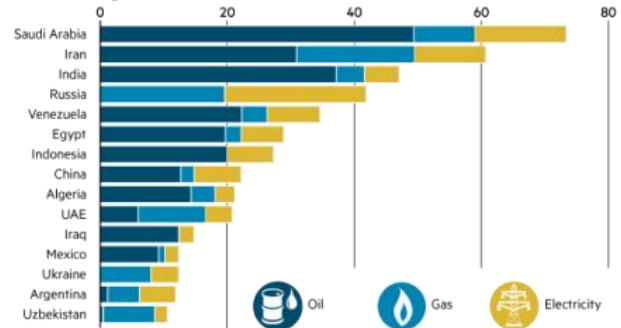
IEA: Subvencije fosilnoj energetskoj privredi pola biliona dolara

PARIZ – Statistička analiza koju su izradili eksperti Međunarodne agencije za energiju pokazuju postojanje velikih transfera sredstava iz javnih izvora u korist podsticanja potrošnje ekološki neprijateljskih, odnosno prljavih“ goriva, prenosi Financial Times. IEA je izračunala da su ove vrste subvencija na globalnom, svetskom nivou u 2014. godini dostigle oko 490 milijardi dolara. Poslednje srozavanje cena fosilnih goriva pomogli pomoći vladama da reformiraju, ili ukinu ovu vrstu pomoći njihovih poreskih obveznika proizvođačima nafte, gasa i uglja, navodi pariska agencija. U isto vreme, subvencije za podršku razvoju obnovljivih izvora energije iznosile su 112 milijardi dolara u 2014, dok je dodatnih 23 milijardi otišlo na podršku proizvodnji biogoriva. (Tabela ispod: Mapa subvencija za fosilna goriva i obnovljive izvore energije u svetu.

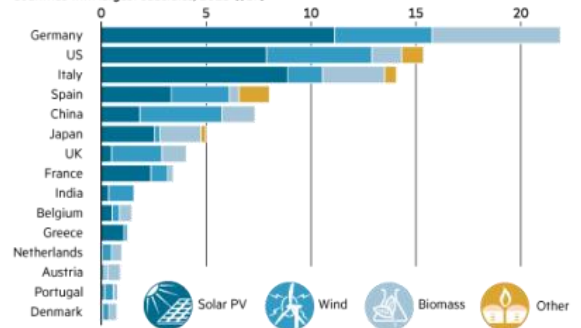
Fossil-fuel subsidies

Countries with largest subsidies, 2013 (\$bn)

Renewable energy subsidies

Countries with largest subsidies, 2013 (\$bn)

FT graphic. Source: IEA

Kogeneracija može da pokrije 20% evropske potrošnje struje i 25% toplotne energije

BRISSEL – Kombinovane toplotne i termalne elektrane (TE-TO) trenutno donose Evropi uštedu emisija od oko 200 miliona tona CO₂ godišnje, ali potencijal im je još mnogo veći, rekao je Roberto Francia, generalni direktor COGEN Europe - Evropskog udruženja za promovisanje kogeneracije. „Ukupna potrošnja toplotne energije u Evropi zahvata 60% primarnih izvora energije i učestvuje sa 46% u finalnoj potrošnji energije. Dobro dizajnirana TE-TO elektrana može dostići i do 90% ukupne efikasnosti u odgovarajućim okolnostima. Ušteda od oko 20% po pravilu može biti ostvarena“, rekao je on za magazin **SETIS**. EU je putem njenog programa Energetski pametna Evropa utvrdila da bi u 2030. TE-TO mogle visoko efikasno da pokriju 20% evropskih potreba za električnom energijom i četvrtinu potreba za toplotnom energijom

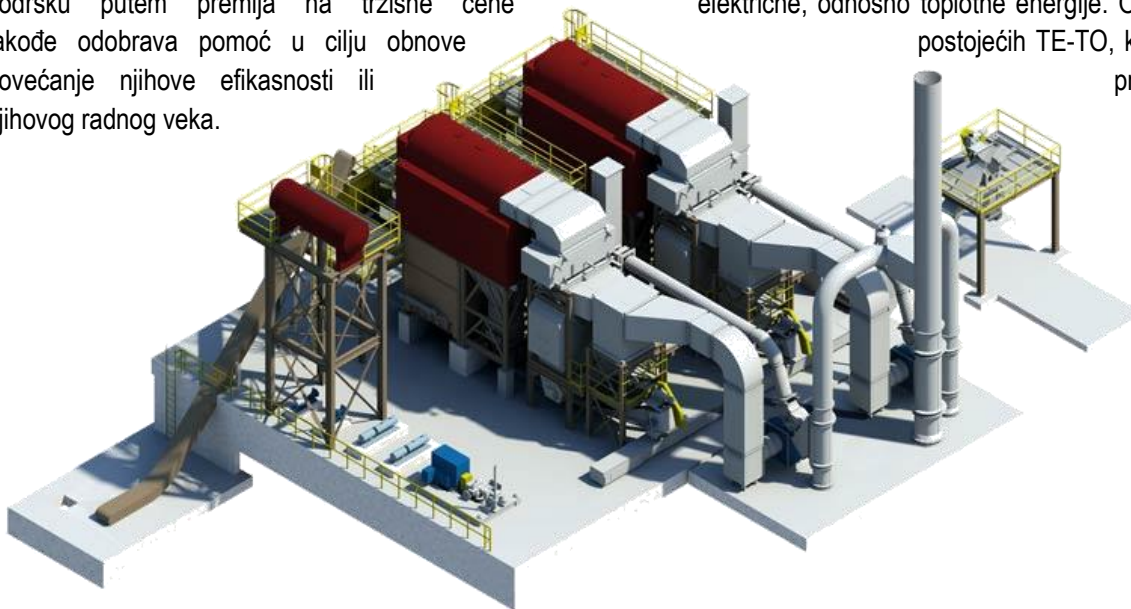
EK: Odobrene šeme državne pomoći TE-TO projektima u Francuskoj i Češkoj

BRISSEL - Evropska komisija odobrila je Francuskoj vladi da podrži izgradnju kombinovanih TE-TO (termalna-toplotna energija) elektrana na prirodni gas, snage do 1 MW, ocenjujući da se time ne krše pravila o dozvoljenoj državnoj pomoći privredi. Odobrena šema pomoći rezultiraće i smanjenjem emisija CO₂, kao i uštedom energije, bez istovremenog remećenja konkurencije. Pomoć će se odobravati po sistemu premije na cenu energije na tržištu (feed-in premium). Elektrane snage do 300 KV će dobijati podršku u formi podsticajne otkupne cene za energiju koju proizvode (feed-in tariff), prenosi portal Evropske komisije europa.eu. Evropska komisija odobrila je i dve šeme državne podrške Češke Republike proizvodnju električne i toplotne energije iz hidro potencijala i biogasa, navodi da su u skladu sa EU pravilima državne pomoći. Odobrena šema će povećati proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, bez narušavanja konkurencije, obrazloženo je iz EK.

Kakvu pomoć za TE-TO postrojenja predviđaju pravila?

BRISSEL - [Smernice](#) za državnu pomoć za zaštitu životne sredine i energiju, koje je Evropska komisija usvojila 2014.,

dozvoljavaju – uz određene uslove - zemljama članicama pomoć iz državnih sredstava sa kombinovane TE-TO visoke efikasnosti. Samo male instalacije mogu biti korisnice podsticajnih tarifa, dok veće elektrane mogu da dobiju podršku putem premija na tržišne cene električne, odnosno toplotne energije. Ova đema takođe odobrava pomoć u cilju obnove postojećih TE-TO, kao što je povećanje njihove efikasnosti ili produženje njihovog radnog veka.

Državni tužilac Njujorka menja strategiju protiv američkog naftnog kolosa

Nema osnova za osudu *ExxonMobil*-a?

HJUSTON – Istraga koju protiv najveće svetske naftne kompanije ExxonMobil-a vodi jedna grupa tužilaca američkih saveznih država ima mnogo više veze oko toga da li je američki naftni kolos obmanuo svoje akcionare, nego oko kršenja klimatskih zakona, komentariše ove nedelje portal *OilPrice.com*, a prenosi publikacija **NEDELJA**, Nacionalnog naftnog komiteta Srbije. Slučaj, koji pojedinci porede sa spektakularnim parnicama protiv američke duvanske industrije, završenim 1998. pristankom vodećih firmi da isplate ukupno 246 milijardi dolara na ime nadoknade javnih troškova lečenja obolelih pušača, veoma pažljivo prati i čitava naftna privreda.

Osnovna i početna teza tužbe, koju je prvi pokrenuo državni tužilac Njujorka Eric Schneiderman, je da je Exxon decenijama prikrivao interne nalaze o posledicama klimatske politike po svoje aktivnosti, kako bi zaštitio svoje poslovne interese, umesto da preduzme mere smanjenja emisija tzv. gasova staklene bašte.

Međutim, *New York Times* piše da Schneiderman sada akcentu tužbe okreće na tezu da je ExxonMobil lažno predstavio, kako svojim akcionarima, tako i berzanskim regulatorima, kolika je vrednost aktive kompanije, dok u drugi plan stavlja navodna

prikrivanja nalaza o klimatskim posledicama svojih poslova. *New York Post* piše da je tužilac verovatno procenio da nema osnova za optužbe da je Exxon kriv za prikrivanje klimatskih nalaza, pa sada traži novi pretekst.

Prema NYT-u novi Schneidermanov argument je vrlo jasan: mere koje će se neminovno preduzeti u oblasti borbe protiv klimatskih promena osetno će ograničiti Exxon-u mogućnost da iskoristi, proizvede i proda količine nafte i gasa koje ima u svojim uknjiženim i na berzi, kroz vrednost akcije, valorizovanim bilansima rezervi. Nikome to bolje nije poznato nego Exxonu, kaže trenutno taj „neprijatelj broj jedan“ najvećeg među svetskim naftnim kolosima. „Jer ta kompanija je na čelu svih klimatskih istraživanja u ovoj grani privrede, barem od sedamdesetih godina“, dodaje Schneiderman. Zaključak je jasan: ako Exxon neće moći da proizvede sve iz svojih rezervi, bilo usled toga što će mu to pravno biti onemogućeno klimatskim merama, ili zato što će zbog ekoloških poreza jednostavno biti neisplativo, onda kompanija sama po sebi vredi znatno manje nego što tvrdi. „Ako, generalno, kompanije koje proizvode fosilne energetske sirovine precenjuju svoje aktive u bilionima dolara, to je veoma ozbiljna stvar“, citira NYT Schneidermana. Državni tužilac Njujorka ukazuje na stav iz godišnjeg izveštaja Exxona za 2014. u kome kompanija poručuje akcionarima da klimatske mere SAD i međunarodne zajednice neće sprečiti Exxon da proizvodi naftu, čak ni u narednim decenijama.

Exxon odbacuje ove tvrdnje stavom da i ukoliko na kraju epilog dovede do posledice formulisane pojmom „stranded assets“, odnosno „nasukanih sredstava“, razlog će jednostavno biti u tome da su pogrešno procenjene promene uslova na tržištu, što nije zločin. „Ako se ispostavi da je pogrešno (procenjeno), to nije prevara, već greška“, kaže portparol američkog naftnog kolosa Alan Jeffers komentarišući prognozu iz izveštaja za 2014. „Zbog toga i svake godine prilagođavamo i objavujemo godišnje procene, kako bi ljudi znali osnovu naših projekcija“, dodaje on.

BRUA gasovod alternative za zemlje srednje i jugoistočne Evrope

BUDIMPEŠTA - Ministri energije Mađarske, Rumunije, Bugarske i Austrije i ključni resorni zvaničnici Evropske komisije, dogovorili su na sastanku u petak u Budimpešti da se sa 179 miliona evra za izgradnju deonice kroz Rumuniju pomognu gradnje interkonektora kojima bi se spojile gasovodne mreže tih zemalja u sistem BRUA.

Uz učešće potpredsednika EK, zaduženog za projekat objedinjavanja evropskog energetskog tržišta, Maroša Šefčoviča i evropskog komesara za klimatsku politiku i energiju, Migela Arijasa Kanjetea, na sastanku je potpisano zajedničko saopštenje o formiranju gasovodnog transportnog koridora koji bi išao od Grčke, preko Bugarske i Rumunije do Mađarske i odatle bi se spajanjem na postojeće gasovodne sisteme Austrije, Slovačke i Ukrajine otvorio prolaz za dopremanje prirodnog gasa iz alternativnih (mimo Rusije) izvora, u prvom redu iz Azerbejdžana, ali i regasifikovanog utečnjenog prirodnog gasa koji bi se dopremao do terminala planiranih da se grade u Grčkoj i primaju tankere sa LNG-om iz Afrike, SAD i Australije. Komesar Arijas Kanjete je naglasio da se ovim projektom nastoje iskoristiti svi postojeći gasovodi na trasi i dopuniti nedostajućim interkonektorima.

Rumunski Transgas će uz pomoć odobrenih sredstava izgraditi prvu fazu BRUA projekta dužine 550 km i inicijalno kapaciteta od 1,5 milijardi kubika godišnje prema Bugarskoj i 4,4 mlrd. m³ prema Mađarskoj. Posao bi trebalo da se završi u 2019. godini, a procenjuje se da će koštati 560 miliona evra, prenosi **SEEnews**.

Mapa evropskih energetskih projekata od opšteg interesa

BRISSEL - Evropska komisija dopunila je sredinom avgusta svoju [Transparentu platformu](#) za pregled energetskih infrastrukturnih projekata od opšteg interesa (PCIs), koja sada obuhvata ukupno 195 projekata čiji je cilj da pomognu formiranje unutrašnjeg energetskog tržišta EU i obezbede zacrtane ciljeve dostupne, sigurne i održive energije. Nedavno je EK dogovorila investicije od 263 miliona evra u ključne infrastrukturne projekte, sa akcentom na one u Baltičkim zemljama. Do kraja godine Evropska komisija će oglasiti i drugi poziv za prijaljivanje za PCI, sa rokom koji ističe 8. novembra i indikativnim iznosom sredstava u visini 600 miliona evra **Europa.eu**

EK: Bugarska da dostavi Briselu studiju izvodljivosti za Balkansko gasno čvorište

SOFIJA - Bugarska bi trebalo da dostavi Evropskoj komisiji predlog studija izvodljivosti za projekat Balkanskog gasnog čvorišta do 9. novembra ukoliko pretenduje na finansijsku pomoć iz evropskih izvora, prenosi novinska agencija **BTA** izjavu jednog višeg zvaničnika u „vladi“ Evropske unije. Evropska komisija je voljna da učestvuje u trilateralnim sastancima koje Bugarska planira sa zemljama poput Rusije, Turske ili drugih zainteresovanih za ovaj projekat, rekao je Klaus Dieter Borchardt, direktor Generalne direkcije za energiju (DG Energy) u EK.

Vlada Bugarske je prošle nedelje u Sofiji predstavila Balkansko gasno čvorište, posle čega je iz Evropske komisije poručeno da podržavaju taj projekat. Pri tom je Dominique Ristori, generalni direktor DG Energy, naglasio da je od „prevashodnog značaja“ (za Brisel) da Bugarska poveže svoju gasovodnu mrežu sa susedima. **Focus**

Oksfordski institut: Zemljama jugoistočne Evrope *Turski tok* ne menja situaciju

LONDON - Ovonedeljna analiza Oksfordskog instituta za ekonomske nauke (OIES) dolazi do zaključka da nedavno oživljeni projekat izgradnje gasovoda *Turski tok* neće imati efekta po zemlje jugoistočne Evrope, „koje će i dalje biti zavisne od snabdevanja ruskim gasom preko ukrajinske tranzitne gasovodne mreže“. **OIES**, naime, prenosi ono što je u vezi sa ovim projektom za sada saopšteno sa ruske strane, a to je da će on biti skromnijih kapaciteta u odnosu na originalni predlog koji je podrazumevao izgradnju četiri cevi kapaciteta po 15,75 milijardi kubika gasa godišnje. Po svoj prilici, realnije je očekivati da se izgradi jedna cev do 2020. što bi Gazpromu omogućilo direktno snabdevanje Turske svim količinama gasa potrebnim toj zemlji, uklanjajući sadašnju rutu preko Ukrajine, pre nego što istekne postojeći ugovor na kraju 2019. Manje su, prema toj analizi, izgledne mogućnosti gradnje i druge cevi, pre nego što Gazprom reši sa Evropskom komisijom složene regulatorne uslove kojima se određuje način na koji proizvođač gasa, ako je istovremeno i transporter, može da snabdeva kupce na teritoriji EU. Pri tom Evropska komisija nastoji da na svaki način odbrani ulogu Ukrajine kao tranzitnog pravca za ruski gas, koja bi bila u dobroj meri umanjena ukoliko bi *Turk stream* dobio i drugu cev. S druge strane, Brisel ne želi da ojača ulogu Turske kao tranzitnog pravca, mimo potencijala koji će mu za evropsko tržište doneti projekat Južnog evropskog gasovoda za dopremanje azerbejdžanskog gasa. Odatle i zaključak da će zemlje južne Evrope najverovatnije i posle 2019. ostati u potpunosti vezane za snabdevanje ruskim gasom preko Ukrajine. **NEDELJA, wpcserbia.rs**

POSLOVI

Rusija bez konkurencije za tržište Srednje i istočne Evrope

LONDON - Rusija će zadržati preovlađujući udeo u snabdevanju naftom na tržištima centralne i istočne Evrope, mada su konkurenti sa Bliskog istoka, poput Saudijske Arabije, Iraka i Irana, odnedavno ušli na ovaj tradicionalno ruski prostor, konstatuje portal **OilPrice.com**. Prošle godine, prva saudijska nafta stigla je do Poljske, a prošlog meseca iranska sirova nafta vratila se na tržište Poljske, posle odsustva od više godina. Mađarska, druga najveća izvozna destinacija ruske nafte u ovom delu Evrope, povećala je uvoz te sirovine iz iračkog Kurdistana, dok Ukrajina pokušava da postane izvozno čvorište iranske nafte za područje Srednje Evrope.

Naslovi u nekim medijima govorili su da je uplovljavanje iranskog supertankera *Atlantas* u avgustu u poljsku luku Gdanjsk game-changer, baš kao što je u aprilu tako okarakterisano otvaranje novog poljskog naftnog terminala Naftowy PERN. Poljske i nemačke rafinerije, naime, uglavnom su oslonjene na rusku naftu koja se do njih cevima doprema, pa je ovaj terminal omogućio i uvoz sirove nafte iz drugih, prekomorskih destinacija.

Ipak, navodi portal, za *promenu pravila igre* potrebno je obezbediti još neke pretpostavke. Najpre, uz cenu nafte koja je i dalje niska i zalihe nafte u skladištima na rekordnim visinama, svaki proizvođač pokušava da izbacii što je moguće više nafte na tržište. Iranci, kažu upućeni, prodaju svoju naftu upola cene u odnosu na konkurente u Saudijskog Arabiji i Iraku. Drugo, cena tankerskog transporta je trenutno ekstremno niska. Ako te tarife odskoče, pa izvoz nafte iz Irana i drugih bliskoistočnih zemalja do Baltičkog mora, prestane da bude profitabilan, Poljska će i dalje rukovođena ekonomskom logikom ostati zavisna od isporuka ruskim naftovodom.

Čak i pri sadašnjim povoljnim okolnostima, teško je obezbediti diversifikaciju izvora snabdevanja za zemlje tog dela Evrope, konstatuje **OilPrice.com**. Portal podseća da je nedavno iranska Nacionalna naftna kompanija (NIOC) odbacila ponudu mađarskog MOL-a da mu isporuči iransku laku naftu, navodeći da još nije spremna za takav posao. Osim toga, transport nafte tankerima uvek je bio rizičniji od dopremanja naftovodom. Čak i u slučaju da Ukrajina i Iran potpišu ugovor o korišćenju ukrajinskog naftovodnog sistema, nafta iz te zemlje moraće i dalje da se doprema brodovima do Odese, kroz uske i zagušene turske moreuze, pa je teško argumentovati da je „energetski bezbednije“ orijentisati se na snabdevanje sa nesigurnog Bliskog istoka, umesto naftovodom Družba od „neprijateljske, ali i dalje poslovno orijentisane Rusije“, zaključuje portal. **NEDELJA, wpcserbia.rs**

Evropski naftaši u prinudnoj (ras)prodaji aktive

LONDON – Tri iz porodice najvećih evropskih energetske grupacije nastoje da ubrzaju programe oslobađanja od nepotrebnih, ali multimilijarderski vrednih aktiva pre kraja godine, uprkos tome što je cena tih poslova depresirana pri sadašnjoj ceni sirove nafte, piše *Financial Times*. Francuski Total namerava da na jesen proda Atotech, svoju hemijsku podfirmu u poslu koji analitičari procenjuju da će mu doneti oko tri milijarde dolara. Italijanski Eni je, s druge strane, u podmaklim pregovorima da proda deo njegovog velikih polja prirodnog gasa u Mozambiku. Royal Dutch Shell, u međuvremenu, kaže da radi na prodaji 17 različitih poslova, potrebnih da uveri svoje akcionare da je njegov cilj prodaje aktive u vrednosti 30 milijardi dolara do 2018. realan.

Na prodaju non-core poslovi

Ono što je zajedničko ovim, ali i drugim naftnim kompanijama, jesu planovi da se prodaju sporedni, li non-core poslovi kako bi se uravnotežili bilansi i odbranile dividende u ovim vremenima niskih cena nafte. Ipak, londonski poslovnjak navodi da je pred pomenutim kompanijama izazov da dobiju prihvatljive ponude usled deflatorskog uticaja već dugotrajno jeftine nafte. Eksperti kažu za *Financial Times* da ce posebno fleksibilan u odnosu na prodajne cene svojih aktiva morati da bude Shell, koji je uvećao dugovanja plativši u februaru 35

milijardi funti za kompaniju BG Group. Shell je za sada kompletirao ili najavio prodaje u vrednosti tri milijarde dolara, uključujući udeo u japanskom prerađivaču nafte Showa Shell. Finansijski direktor kompanije, Simon Henry, rekao je prošlog meseca da grupa želi Finansijski direktor kompanije, Simon Henry, rekao je prošlog meseca da grupa želi do kraja godine da sklopi poslove vredne šest do osam milijardi dolara. Pri tom se radi o poslovima u Tajlandu, na Novom Zelandu i u Severnom moru, a Shell planira i da izađe iz zajedničkog ulaganja sa Saudi Aramco-o u naftnu prerađivačku kompaniju Motiva u SAD. Iz finansijskog sektora Totala saopšteno je da kompanija veruje da će do kraja iduće godine prodati poslove u upstream istraživačkom i proizvodnom sektoru u vrednosti od 10 milijardi dolara. U svakom slučaju, koliko god cene ne išle u ovim vremenima na ruku prodavcima, toliko ih shvataju kao dobru priliku za kupovinu firme koje za sada u strogoj diskreciji pregovaraju o ovim poslovima. *Financial Times* dodaje da ne treba biti previše nadaren analitičar, pa ne nazreti Kineze među onima što sa lagodne pozicije kupca čekaju odgovor na: Evo ruke na vašu poslednju cenu. [NEDELJA, wpcserbia.rs](http://www.wpcserbia.rs)

Nema novih otkrića nafte? Pa šta?

NJUJORK - Nova otkrića nafte u svetu pala su na najniži nivo u poslednjih 70 godina, pa je ne mali broj posmatrača počeo sa gotovo apokaliptičnim predskazanjima „o rušenju neba“, piše berzanski portal *SeekingAlpha*. U analizi se kao kontraargument citira nalaz iz poslednjeg autoritativnog Statističkog pregleda svetske energije, britanske kompanije BP, prema kome svet raspolaže sa sigurnim, odnosno proverenim rezervama nafte dovoljnim za pokrivanje potreba potrošnje u narednih pola veka. Ukupne proverene rezerve nafte u svetu u 2015. smanjene su za 2,4 milijarde barela (-0,1%), na oko 1.700 milijardi barela, što je tek drugi godišnji pad koji registruje BP (prvi je bio 1998.). Rezerve su, inače, sa t5a dva izuzetka porasle za 24%, ili za 320 milijardi barela u poslednjih deset godina - dovoljno da zadovolje 50,7 godina svetske potrošnje. Zašto onda trošiti previše novca u potrazi za dodatnim depozitima nafte, ako već znate gde je ima?, piše portal i citira čelnika brazilskog naftnog kolosa Petrobrasa, Pedra Parentea: „U svetlu pada cena (nafte), mora se voditi računa o svakom utrošenom dolaru“. [NEDELJA, wpcserbia.rs](http://www.wpcserbia.rs)

Rijad otvara strancima vrata svog tržišta kapitala

RIJAD – Regulatorne vlast saudijskog tržišta kapitala su prošlog četvrtka objavile nova pravila kojima se prvi put dozvoljava inostranim investitorima da kupuju akcije direktno na Inicijalnim javnim ponudama (IPOs). Među tim aktivama su i akcije Saudi Aramco-a, naftnog megakolosa sa kapitalom procenjenim na oko dve hiljade milijardi dolara. Vlada očekuje da zaradi do 100 milijardi dolara prodajom pet odsto Aramco-a na IPO-u koji se očekuje u 2017. Analitičari konstatuju da je nerealno očekivati da ovoliki paket otkupe samo domaći investitori, pa je gotovo izvesno da će se među vlasnicima saudijskog nacionalnog naftnog kolosa prvi put naći i stranci. Novi propisi stupaju na snagu od 1. januara 2017. Pre ovih novih pravila, institucije van Saudijske Arabije imale su mogućnost učešća na IPO-ima samo od slučaja do slučaja.

Saudijski zvaničnici objavili su i druge reforme koje bi trebalo da stupe na snagu već od 4. septembra i kojima se na oko milijardu dolara smanjuje veličina aktive koju stranci moraju imati pod upravljanjem kako bi stekli pravo da investiraju direktno u akcije te monarhije. Pri tom se pojedinačnom stranom investitoru dozvoljava mogućnost vlasništva na do 10 odsto akcija u jednoj kompaniji – što je dvostruko više od dosadašnje prakse, prenosi **Reuters**.

